

Vertrouwen in de wetenschap

Als kind moest ik elke zondagmiddag om 13:00 uur even stil zijn. Mijn vader wilde dan luisteren naar het wekelijkse radiocommentaar op de internationale politiek van dr. G.B.J. Hiltermann, onder de titel 'De toestand in de wereld'. In dezelfde periode presenteerde historicus dr. Lou de Jong regelmatig een nieuw deel van zijn standaardwerk 'Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog' aan de media. Een halve eeuw geleden gaf het bezit van een doctorstitel personen een autoriteit, die slechts zelden ter discussie werd gesteld.

HET IS MAAR EEN MENING

Tegenwoordig is dat geheel anders. Reeds in 2013 signaleerde de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschap dat enerzijds de invloed van wetenschap op de samenleving sterk was toegenomen, maar anderzijds de autoriteit ervan steeds meer ter discussie stond. Het lijkt er haast op alsof tegenwoordig iedereen die ooit een profielwerkstuk voor de middelbare school in elkaar heeft geknutseld zichzelf een echte onderzoeker waant, en men door wat zoektermen in Google in te voeren specialist op een bepaald wetenschappelijk terrein wordt. Gewapend met deze 'kennis' wordt een onderzoeker die jarenlang onderzoek naar een onderwerp heeft gedaan tegengesproken met "dat is tenslotte ook maar een mening". De talloze talkshows op de vele televisiezenders spelen vermoedelijk hier ook een rol bij. In zo'n programma kan een huisarts die aan covidpatiënten het antimalaria-middel hydroxychloroquine voorschrijft evenveel aandacht krijgen als een viroloog die internationaal onderzoek presenteert waaruit blijkt dat dit middel onwerkzaam is.

Veel deelnemers aan talkshows gedragen zich volgens de Duitse viroloog Christian Drosten bewust of onbewust volgens het zogenoemde 'PLURV-principe'. De P staat hierbij voor *Pseudo-Experte*: een expert op gebied A pretendeert ook expertise te hebben op gebied B of C. De L staat voor *Logic-Fehler*, waarbij de waarheid wordt verbogen. Bij de U van *Unerfüllbare Erwartungen* worden de weten-

schap mogelijkheden toegedicht die helemaal niet mogelijk zijn. Bij de R voor *Rosinen-Pickerei* wordt een stelling onderbouwd met geselecteerde onderzoeksresultaten die de spreker het beste uitkomen. En tot slot verwijst de V naar *Verschwörungsmythen*, oftewel complottheorieën.

SCHOENMAKER, BLIJF BIJ JE LEEST

Redacties van televisieprogramma's zouden veel kritischer moeten zijn bij het uitnodigen van deskundigen. Het lijkt er soms op alsof redacteuren een kort lijstje met namen hebben van personen die graag in de publiciteit komen. Nauwgezet uitzoeken wie écht expert is op een bepaald onderwerp en deze persoon uitnodigen schijnt veelal te ontbreken. Maar we mogen de schuld niet alleen bij de redactie van het televisieprogramma leggen. Wetenschappers moeten zelf ook veel kritischer nadenken als zij benaderd worden voor deelname aan een programma en zichzelf altijd afvragen: "Ben ik echt wel de meest geschikte persoon om over dit onderwerp te spreken?". Onderzoekers zouden zo grootmoedig moeten zijn om redacties erop te wijzen dat een concurrent meer expertise heeft en hen te helpen met deze collega in contact te komen. Dat siert een onderzoeker niet alleen als mens, maar voorkomt ook dat men zich schuldig maakt aan de P(seudo-Expert) van het PLURV-principe.

Om het risico op de P van het PLURV-principe zo klein mogelijk te houden heeft het Nederlands Tijdschrift Voor Tandheelkunde een groot aantal redacteuren die elk deskundig zijn op een bepaald onderwerp. Bovendien doen wij bij de beoordeling van manuscripten regelmatig een beroep op externe referenten met specifieke expertise. Op deze wijze zijn de artikelen die het NTVT publiceert dan ook beoordeeld door deskundigen. Zo krijgt u nu en in de toekomst een onafhankelijke en betrouwbare inhoud, die onderbouwing geeft voor uw dagelijks handelen en uw mening. Daar kunt u op vertrouwen.

dr. Henk S. Brand,
redacteur

LUISTERTIP

Beluister onze podcast #4 getiteld 'Wetenschap of mening. Wat is kennis en waar haal je betrouwbare kennis vandaan?' voor meer verdieping over dit onderwerp. Ga naar www.ntvt.nl/dentalk/podcast of scan QR-code voor toegang tot deze podcast.

